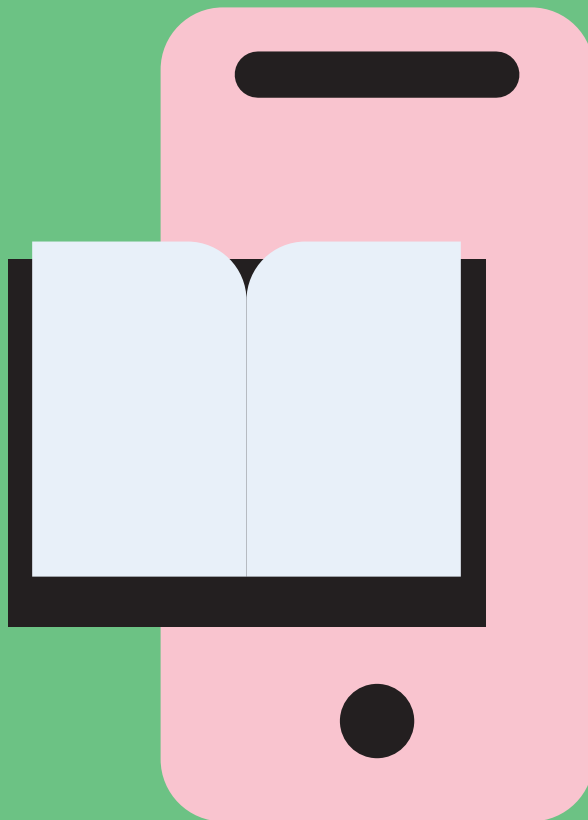

EducationLab
What works in education

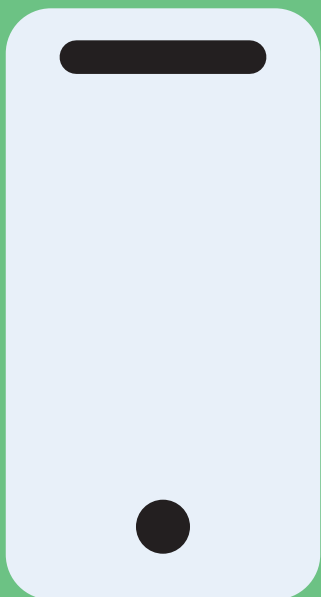
Praktijkaart

Digitale Prentenboeken

Mirte Dikmans / Suzanne de Leeuw / Gijs Damen
Universiteit Maastricht

Digitale prentenboeken zijn geanimeerde en interactieve versies van traditionele prentenboeken, speciaal ontworpen voor digitale apparaten. Digitale prentenboeken combineren visuele aspecten van traditionele prentenboeken met digitale technologieën om het verhaal tot leven te brengen. Digitale prentenboeken hebben extra functies zoals animaties, geluidseffecten, muziek en interactieve elementen. Kinderen kunnen interactief betrokken zijn bij digitale prentenboeken door bijvoorbeeld te klikken op objecten in de afbeeldingen om geluiden te horen of animaties te activeren. Sommige digitale prentenboeken bieden kinderen de mogelijkheid om het verloop van het verhaal te bepalen door keuzes te maken die de uitkomst van het verhaal beïnvloeden. Digitale prentenboeken zijn een waardevol hulpmiddel bij de taalontwikkeling van kinderen zoals verhaalbegrip en woordenschat. Ze bieden kinderen op een leuke en interactieve manier de mogelijkheid om in aanraking te komen met taal en verhalen. Digitale prentenboeken kunnen zowel in de klas als in de thuisomgeving worden gebruikt.

Wat is het doel van de interventie?

Het doel van digitale prentenboeken is om jonge kinderen, vanaf de peuterleeftijd tot en met de onderbouw van de basisschool, op een interactieve wijze in contact te brengen met verhalen en hen te stimuleren in hun taal- en leesontwikkeling. Digitale prentenboeken bieden de mogelijkheid om de interesse in lezen bij kinderen te stimuleren. Deze interventies richten zich op het bevorderen van de woordenschat, verhaalbegrip en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de jonge doelgroep.

Voor welke groep kinderen?

Er zijn verschillende interventies die digitale prentenboeken aanbieden. Het verschilt per interventie voor welke leeftijd deze geschikt is. Over het algemeen worden digitale prentenboeken gebruikt voor jonge kinderen, vanaf de peuterleeftijd tot en met de onderbouw van de basisschool. Ondanks dat digitale prentenboeken zowel voor taalsterke als voor taalzwakke leerlingen geschikt zijn, richten digitale prentenboeken richten zich in het bijzonder op kinderen die taalzwak zijn, kinderen die een taalachterstand hebben en kinderen die nog moeten leren lezen. Het inzetten van digitale prentenboeken in de thuissituatie is met name erg nuttig als ouders moeite hebben met (interactief) voorlezen.

Kijk voor meer informatie

op onze website:

www.education-lab.nl

Wat moet er gedaan worden?

Er moet gekozen worden voor een aanbieder van digitale prentenboeken software (zie de kaders). Wat er gedaan moet worden voor de interventie, hangt ervan af of de interventie in de klas en/of in de thuissituatie ingezet wordt.

In de klas

- Bepaal welke kinderen de digitale prentenboeken gaan lezen.
- Tablet en koptelefoon.
- Tijd om samen te kunnen lezen.
- Ruimte voor het kind om te kunnen zitten.
- Kies voor een prentenboek dat aansluit bij het thema in de klas.

Thuissituatie

Digitale prentenboeken nemen een hele hoop obstakels weg die ouders kunnen ervaren zoals: beperkte taalbeheersing en tijdsgebrek. Ouders worden gestimuleerd om samen met hun kinderen de digitale prentenboeken te lezen en hierover te praten. Het leesvaardigheidsniveau van de ouders speelt hierbij geen rol. Het digitale prentenboek bevat interactieve elementen en kan ook digitaal worden voorgelezen. Hierdoor kunnen ouders eenvoudiger met hun kinderen prentenboeken lezen. Voor een succesvolle implementatie zijn de volgende elementen nodig.

- Bepaal welke kinderen de digitale prentenboeken thuis gaan lezen.
- Tablet en koptelefoon.
- Tijd om samen te kunnen lezen.
- Goed contact met ouders.
- Cursus voor ouders. Ouders moeten uitgelegd krijgen hoe ze thuis de software kunnen gebruiken. Het kan ook nuttig zijn om het gebruik van digitale prentenboeken aan een bredere ouderbetrokkenheidskursus te koppelen. Een veelbelovende aanpak hiervoor is [Pageturner](#). Andere tips over het betrekken van ouders kun je vinden in de [Toolkit Betrekken van ouders](#).

Bereslim

[Bereslim](#) is een bekende aanbieder van digitale prentenboeken en educatieve spellen voor kinderen van 3 tot 7 jaar. Bereslim biedt een breed scala aan prentenboeken die interactief zijn en waarbij de verhalen voorgelezen worden door bekende acteurs en actrices. Bereslim is gericht op zowel kinderen als ouders.

Kosten

De kosten voor Bereslim variëren van €436,00 tot €1187,00. Dit is afhankelijk van schoolgrootte en welk pakket de school kiest (met of zonder digitale AVI-boeken).

Wepboek

[Wepboek](#) is een initiatief van de Koninklijke Bibliotheek en biedt digitale prentenboeken voor kinderen van 2 tot 7 jaar. Wepboek is gratis beschikbaar voor alle bibliotheekleden in Nederland en biedt een brede selectie van prentenboeken die zijn ontwikkeld in samenwerking met bekende uitgeverijen. Wepboek is in tegenstelling tot Bereslim niet onderzocht en als bewezen effectief beschouwd. Wel bevat Wepboek veel elementen die ook voorkomen in Bereslim.

Kosten

Gratis voor bibliotheek leden, anders €15,50 per lespakket.

Wie voert het uit?

Als de school overgaat tot het aanschaffen van een programma, kan het worden uitgevoerd worden door de leerkracht, een pedagogisch medewerker en door de ouders. Vaak is de interventie zo opgezet dat het een combinatie is van leerkrachten en ouders.

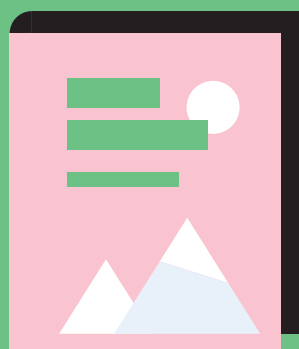
Wat is hiervoor nodig?

- Een licentie voor een digitale prentenboeken interventie in Nederland
- Digitale apparaten zoals een computer of tablet.
- Eventuele ouderbetrokkenheidstraining

Hoelang duurt de interventie?

Het gebruik van digitale prentenboeken is geen eenmalige interventie, maar een aanvullend hulpmiddel voor de taalontwikkeling van kinderen. Het kan meerdere keren worden gebruikt en structureel worden ingezet als aanvulling op andere taalstimuleringsprogramma's.

De boeken zijn een geïntegreerd onderdeel van het leesprogramma op de school en dienen vaker gelezen te worden voor een groter effect. Het opnemen van de verhalen in de dagelijkse praktijk blijkt de nieuwverworven kennis te consolideren. Waarschijnlijk helpt het nadenken over het verhaal en het herhaaldelijk verwerken van details hierbij.

Waar moet je op letten?

Een belangrijk punt om op te letten bij het selecteren van digitale prentenboeken (interventies) is het onderscheid tussen digitale prentenboeken en gedigitaliseerde prentenboeken. Gedigitaliseerde prentenboeken zijn geprinte prentenboeken die zijn omgezet naar een digitale vorm en zijn vaak statische digitale versies van geprinte prentenboeken. Daarentegen bieden digitale prentenboeken additionele, interactieve elementen zoals animaties, geluidseffecten of spelletjes. Dit maakt dat digitale prentenboeken meer leerwinst opleveren dan de digitale versies zonder extra ondersteuning.

Let op dat de interactieve elementen van het digitale prentenboek het verhaal ondersteunen en niet onderbreken. Multimediafuncties zoals een voorleesstem, visuele effecten en geluidseffecten werken over het algemeen ondersteunend. Echter kunnen interactieve elementen het verhaal soms ook onderbreken en dat komt het verhaalbegrip van kinderen niet ten goede. Spelletjes in het midden van het verhaal of hotspots die de loop van het verhaal onderbreken leiden het kind af. Vragen gedurende het verhaal moeten interactief lezen dus stimuleren en niet afleiden van de verhaallijn.

Wat zijn de kosten?

De kosten verschillen per interventie en zijn vaak afhankelijk van schoolgrootte (zie kaders).

Welke uitkomsten kunnen we verwachten?

Onderzoek laat zien dat digitale prentenboeken apps met veel interactie een positief effect kunnen hebben op het verhaalbegrip en de woordenschat van jonge kinderen in vergelijking met de eerdergenoemde gedigitaliseerde (prenten)boeken zonder veel interactie. Studies waarbij er alleen gedigitaliseerde (prenten)boeken zonder veel interactie werden vergeleken met papieren versies, gaven geen tot een klein effect van de digitale omgeving.

De interactie die digitale prentenboeken bieden is erg belangrijk om de aandacht van kinderen te trekken en betrokkenheid te vergroten. Tevens blijkt uit onderzoek dat begeleiding door volwassene belangrijk is voor kinderen. De interacties die kinderen

hebben met een volwassene tijdens het voorlezen zou leiden tot een verbetering van de taal- en leesvaardigheid van de kinderen.

Bronnen

Egert, F., Cordes, A. K., & Hartig, F. (2022). Can e-books foster child language? Meta-analysis on the effectiveness of e-book interventions in early childhood education and care. *Educational Research Review*, 100472.

Furenes, M. I., Kucirkova, N., & Bus, A. G. (2021). A comparison of children's reading on paper versus screen: A meta-analysis. *Review of educational research*, 91(4), 483-517.

Kong, Y., Seo, Y. S., & Zhai, L. (2018). Comparison of reading performance on screen and on paper: A meta-analysis. *Computers & Education*, 123, 138-149.

Savva, M., Higgins, S., & Beckmann, N. (2022). Meta-analysis examining the effects of electronic storybooks on language and literacy outcomes for children in grades Pre-K to grade 2. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(2), 526-564.

Takacs, Z. K., Swart, E. K., & Bus, A. G. (2014). Can the computer replace the adult for storybook reading? A meta-analysis on the effects of multimedia stories as compared to sharing print stories with an adult. *Frontiers in psychology*, 5, 1366.